

EU4Business

Е-НАРЪЧНИК С ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ТВОРЧЕСКИТЕ ИНДУСТРИИ

EU4Business: Connecting companies се управлява от EUROCHAMBERS и се финансира от инициативата EU4Business initiative на Европейския съюз.

Е-НАРЪЧНИК С ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ТВОРЧЕСКИТЕ ИНДУСТРИИ

Проект SUCCESS - ENI2019/411-865-EU4BCC: ID1018

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД.....	3
РЕГУЛАТОРНА УРЕДБА В ЕС.....	5
РЕГУЛАТОРНА УРЕДБА В БЪЛГАРИЯ.....	7
РЕГУЛАТОРНА УРЕДБА В МОЛДОВА.....	9
ЕВРОПЕЙСКО ФИНАНСИРАНЕ ЗА СЕКТОРА НА КРЕАТИВНИТЕ ИНДУСТРИИ.....	10
Подпрограма „Култура“.....	11
Подпрограма „Медия“.....	12
Междусекторна подпрограма	15
ДРУГИ ПРОГРАМИ И СХЕМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ.....	20
УПРАВЛЕНИЕ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ.....	22
ЕВРОПЕЙСКИ МРЕЖИ В КРЕАТИВНИЯ СЕКТОР.....	27
ДОБРИ ЕВРОПЕЙСКИ ПРАКТИКИ ЗА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА КТИ, ИНОВАТИВНИ УСЛУГИ И ПРОЦЕСИ.....	29

Увод

В глобалната икономика традиционните производствени процеси и вериги за създаване на стойност се влияят все по-силно от културните и творческите индустрии (КТИ). Бизнесът непрекъснато търси креативен капацитет за обновяване на продукти и услуги за удовлетворяване на крайните потребители. За да „скочат“ в нови области за създаване на благо предприемачите ангажират творчеството на работната сила.

Днес създаването на качествено съдържание, способността да се измислят и прилагат нововъведения и по-специално технологични и продуктови иновации чрез използване на въображението, чрез събуждане на емоции стават най-ценната „суровина“ на пазара.

Креативната икономика е един от най-бързо развиващите се сектори на световната икономика. Същевременно тя е силно трансформиращ фактор по отношение на генерирането на доходи, създаването на работни места и приходите от износ.

Според Фонда за устойчиво развитие към ООН (SDG Fund) „Културните и творческите индустрии са основни двигатели на икономиките, като капитализират 2250 милиарда долара и създават 29,5 милиона работни места в световен мащаб. В допълнение към икономическите ползи, КТИ допринасят за утвърждаване на ценностите, насочени към хората, към развитието на творчеството и културата и устойчивото градско развитие“.

В същото време творчеството и културата имат и значителна непарична стойност; те са основен двигател на приобщаващото социално развитие, на диалога и разбирателството между народите. Културата е определящ фактор за човешкото и устойчиво развитие, стимулира иновациите и творчеството, които създават приобщаващ и устойчив растеж.

<https://jointsdgfund.org/>

Европейските творчески и културни индустрии вече имат статут на един от най-бързо развиващите се икономически сектори в ЕС с генерирани около 509 милиарда евро годишно (5,3% от общия БВП на ЕС) и заети над 12 милиона работни места на пълен работен ден (7,5% от заетостта в ЕС), третият по големина работодателски сектор в ЕС (Европейска комисия, 2018 г.).

В Европа творческите индустрии се разглеждат като ключов елемент в глобалната конкуренция. Стариата континент е един от водещите износители на творчески продукти, например от сферата на издателската дейност, музика, филми и най-вече на новите медии, особено видеоигри, чиято стойност се оценява на 4,43% от общия износ на ЕС.

Наблюдаваме все по-тясна взаимосвързаност между творческите индустрии и останалите отрасли на икономиката. Творческите индустрии допринасят за развитието на технологичния процес и за създаването на нови продукти и услуги в останалите индустрии със стратегическо въздействие върху потребителите. Техният обхват при непрекъснато разширяване включва:

- Издателска индустрия – книгоиздаване, периодични издания (вестници, списания) и полиграфия;
- Софтуерна индустрия, включително бази данни и компютърни игри;

- Музикална индустрия – произведения с и без текст, звукозаписна индустрия;
- Визуални изкуства – живопис, графика, скулптура, приложни и експериментални изкуства и галерии;
- Сценични изкуства – драматични, музикално-драматични и пантомимични, хореографски – театър, опера, балет, танцово и цирково изкуство, шоу и други развлекателни дейности, както и творчески дейности по създаване на декори, костюми и др.;
- Медийна индустрия – електронни медии като радио, телевизия, интернет и др.;
- Филмова индустрия – производство на филми и други аудиовизуални произведения и продуцентска дейност;
- Фотографска индустрия – художествена, рекламна и информационна фотография;
- Рекламна индустрия;
- Архитектура, включително дейности по вътрешно обзавеждане и ландшафтен дизайн;
- Дизайн – индустриален, мебелен, моден, графичен, медиен, уеб-дизайн и др.;
- Културно наследство – материално културно наследство; нематериално културно наследство включително фолклор и народни художествени занаяти и свързаните с тях традиционни знания;
- Индустрия на фестивали и културни събития.

В условията на глобална конкуренция на идеи, в разнообразния спектър от предприемачи се включват огромен брой микропредприятия, малки и средни предприятия, както и работещи на свободна практика.

Културните и творческите индустрии в България

Културните и творческите индустрии в България са сред най-динамично развиващите се сектори на българската икономика. Към 2020 в творческите предприятия работят 8% от заетите лица и генерират 10% от БВП. Сътворявани от хора с професионална квалификация и умения над средните за страната, висококачествените стоки и услуги на творческите индустрии стимулират потреблението, съдействат за развитието на българската култура и наука и способстват за по-нататъшното утвърждаване на националната идентичност.

От 36 икономически сектора в българската икономика, културата заема осмо място по добавена стойност. Икономическият принос на сектора е около 3,8%, като сред водещите двигатели са културното наследство и филмовата индустрия. „Всички тези анализи и данни налагат извода, че културата, културните и творчески индустрии, културното наследство и културният туризъм са сектор със сериозна икономическа значимост и положителна динамика“. В тази връзка се предвижда въвеждане на нови инструменти за алтернативно финансиране като например: микрокредитиране, ценни книжа (рисков капитал, различни форми на инвестиционни фондове, някои форми на социален рисков капитал), както и пълноценно използване на възможностите за финансиране на хоризонталните и оперативните програми на ЕС.

Повече информация можете да откриете на уебстраницата на бюро на „Творческа Европа“ в България: <https://creativeeurope.bg/>

Културните и творческите индустрии в Молдова

Индустрията на творческите услуги е един от най-бързо растящите сектори в Молдова, развиващ се с темп от 11% всяка година. Секторът обхваща всичко от реклама и архитектура до графика и дизайн на игри и предлага едни от най-високите заплати в страната.

Съгласно доклада на UNCTAD (Конференция на ООН за търговия и развитие) относно тенденциите на развитие на КТИ („Ефективност на износа на креативни стоки по продуктови категории, 2005 и 2014 г.“), износът на творчески стоки се е увеличил почти три пъти, от 31,7 милиона долара през 2005 г. до 84,1 милиона долара през 2014 г. Дизайнерските стоки са с най-голям дял от износ на 51 милиона долара, включително модни аксесоари на стойност 20 милиона долара и стоки за интериорен дизайн на стойност 13 милиона долара. Вторият най-динамичен експортен сектор са художествените занаяти с 31 милиона долара, които включват килими и стоки от преди. Вносът на творчески стоки възлиза на 179,2 милиона долара, генерирайки търговски дефицит от 95,1 милиона долара през 2014 г.

<https://unctad.org/webflyer/creative-economy-outlook-trends-international-trade-creative-industries>

Съгласно доклада за Развитие на културните и творчески индустрии в Молдова, към 2018 г. най-важните индустрии по отношение на БДС (брутна добавена стойност) и заетост са: софтуер и бази данни; преса и литература и реклама. През 2014 компютърните и информационните услуги представляват около 93% от общия износ на услуги, подлежащи за защита на авторско право. Творческите услуги се посочват като индустрия с експортен потенциал и като нова цел на мерките за насърчване на конкурентоспособността от доклада на USAID (2016). Архитектурата, строителството и рекламата излизат в проучването като области на растеж на продажбите и увеличаване на оборота.

https://www.culturepartnership.eu/upload/editor/2017/Policy%20Briefs/180111%20Creative%20Industries%20Report%20for%20Moldova_upd.pdf

1. РЕГУЛАТОРНА УРЕДБА В КУЛТУРНИТЕ И ТВОРЧЕСКИТЕ ИНДУСТРИИ

1.1. РЕГУЛАТОРНА УРЕДБА В ЕС

Културните и творческите индустрии функционират в сложна бизнес среда, в която зависят от стандартните разпоредби относно предприятията, от правата върху интелектуалната собственост, данъчното облагане и редица други фактори.

Политиките и законодателството, регулиращи тези области (т.е. регулаторната уредба), следва да улесняват творческото развитие и да създават възможности за стопанска дейност, като същевременно насърчават и опазват културното многообразие на Европа.

Културни и творчески индустрии — по-важни от всякога!

Секторът на културата, подобно на много други, претърпява значителни и бързи промени вследствие на цифровата трансформация. В отговор правителствата все по-често са принудени да

правят преоценка на регулаторната уредба за сектора, за да се гарантира, че тя съответства на променената среда.

За сектора на културата нарастващото значение на цифровите технологии изисква постоянен преглед на законодателството за правата върху интелектуалната собственост. Правилата на ЕС в тази област трябва да отразяват променящата се цифрова среда, за да се гарантира, че правата на творците и организациите са защитени и че достъпът до културата ще се запази в бъдеще.

Освен това публиката и пазарите все по-често се позиционират онлайн, което подчертава необходимостта от прилагане на подходящи политики по отношение на онлайн търговията, данъчното облагане и създаването и функционирането на предприятия.

Дейности на Комисията в подкрепа на културните и творческите индустрии

Комисията предприема редица дейности за оценяване на регулаторната рамка в областта на културата. Сред тях са управлението на проекти, възлагането на проучвания и доклади и осигуряването на координация между държавите членки с цел прилагане на добри практики.

Комисията също така наблюдава значителния напредък в реформирането на регулаторната среда. Освен проектите и платформите, подпомагани по програма „Творческа Европа“, бяха приети следните правни инструменти:

- [Директива относно неясното авторство на произведения](#), която обхваща произведения без ясен титуляр на авторските права;
- [Директива относно колективното управление на авторското право](#), която обхваща организациите, управляващи правата на множество лица, имащи претенции във връзка с едно и също защитено с авторско право произведение;
- [Директива за удължаване срока на закрила на видео записи и звукозаписи до 70 години](#);
- [Маракешки договор](#) за улесняване достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали;
- [Договор от Пекин относно аудио-визуалните изпълнения](#);
- [Общ регламент за групово освобождаване](#) относно държавната помощ, който предвижда условия за държавите членки да предоставят държавна помощ за културата и опазването на културното наследство на аудио-визуалния сектор без задължението за уведомяване на Комисията.

С оглед на предизвикателствата, възникнали вследствие на последните промени в цифровата икономика, Комисията започна важни политически и законодателни реформи като част от проекта за **единен цифров пазар**.

Този проект има за цел да се осигури подходяща регулаторна среда за сектора на културата чрез

- амбициозна [модернизация на рамката на ЕС за авторското право](#)
- актуализация на [Директивата за аудио-визуалните медийни услуги](#)

- [устойчива екосистема от онлайн платформи](#)
- нови правила в областта на електронната търговия, насочени към [проблемите с блокирането на географски принцип](#) и предизвикателството за сближаване между онлайн средата и физическата среда при прилагането на ставките за данък върху добавената стойност (ДДС) (вж. информацията за [плана за действие за ДДС](#))

Какво визираща [проектът за единен цифров пазар](#)?

Комисията предлага нови правила за това кой може да използва и да има достъп до генерираните във всички икономически сектори в ЕС данни. Законът за данните ще гарантира справедливост в цифровата среда, ще стимулира конкурентен пазар на данни, ще разкрие възможности за иновации, базирани на цифрови технологии и ще направи данните по-достъпни за всички. Законът ще спомогне създаването на нови иновативни услуги и по-конкурентни цени за тяхното закупуване и поддръжка. Законът за данните ще играе ключова роля в цифровата трансформация в съответствие с целите в областта на цифровите технологии за 2030 г.

Предложението за Закон за данните включва:

- мерки, позволяващи на ползвателите на свързани устройства достъп до генерираните от тях данни, които често се събират изключително и само от производителите на тези устройства; и споделяне на такива данни с трети страни за осигуряване на следпродажбени услуги или други иновативни услуги, основани на данни. Законът стимулира производителите да продължат да инвестират в генериране на висококачествени данни, като покрива разходите им, свързани с трансфера и изключва използването на споделени данни в пряка конкуренция с техния продукт.
- Мерки за балансиране на преговорните позиции на МСП чрез предотвратяване на злоупотребите с дисбаланси в договорите за споделяне на данни. Законът за данните ще ги защити от неравноправни договорни условия, наложени от страна със значително по-силна преговорна позиция. Комисията също така ще разработи образци на договорни условия, за да помогне на тези дружества да изготвят и сключат справедливи договори за споделяне на данни.
- Набор от инструменти на органите от обществеността за достъп и използване на данни, притежание на частния сектор, ако това се налага в извънредни обстоятелства, особено при обществено значими извънредни ситуации, например наводнения и горски пожари, или за изпълнението на законово разпореждане, ако данните не могат да бъдат придобити по друг начин.
- Нови правила, които позволяват на клиентите ефективно да се прехвърлят между доставчици на услуги за обработка на данни в облак, и въвеждане на предпазни мерки срещу незаконно предаване на данни.

Повече информация на : <https://culture.ec.europa.eu/policies/regulatory-framework>

1.2. РЕГУЛАТОРНА УРЕДБА В БЪЛГАРИЯ

Правната среда на функциониране на творческите индустрии се определя от действащото национално, европейско и международно законодателство. Правната рамка в България е добре развита и изцяло хармонизирана с европейските и повечето международни актове, включително всички международни конвенции в областта на авторското и сродните му права, администрирани от СОИС. Същевременно липсата на правна регламентация на отделни аспекти от дейността на творческите индустрии правят нормативната база непълна, а друга част от нея остаряла.

- Ефективното функциониране на творческите индустрии е свързано с нормативната уредба в икономическата, културната, образователната, социалната, финансовата и други области. Сред тях основополагащо е законодателството, свързано с културата, интелектуалната собственост, културното наследство, образованието, туризма и дигитализацията.
- Националната културна политика се урежда със Закона за закрила и развитие на културата (ЗЗРК). <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2134664704>
- Нейни основни принципи са поощряване на творческите индустрии, пазара на произведения на изкуството, стимулиране на продуцентството в областта на културата. Този закон регламентира статута на твореца като упражняващ свободна професия и на културните институти.
- Интелектуалната собственост в творческите индустрии се урежда със Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП). <https://lex.bg/laws/ldoc/2133094401>
- В закона за културното наследство разпоредбите, свързани с материалното културно наследство не създават достатъчно условия за развитие на културния туризъм, археологията, етнографията, иконографията и други свързани области. Налице е дисбаланс в регламентацията на нематериалното културно наследство в сравнение с тази на материалното културно наследство.
- Значение за функционирането на творческите индустрии оказва политиката и правната регламентация в областта на туризма на основата на Закона за туризма. <https://www.tourism.government.bg/bg/kategorii/zakoni/zakon-za-turizma>
- Информационните технологии обуславят нови начини за създаване и разпространение на творчески продукти. Релевантните нормативни актове към дигитализацията са Закона за електронната търговия, закона за електронните съобщения, Закона за далекосъобщенията и др.
- <https://www.lex.bg/index.php/bg/mobile/ldoc/2135530547>
- <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135553187>

1.3. РЕГУЛАТОРНА УРЕДБА В МОЛДОВА

В република Молдова липсва единна правна рамка за функциониране на Креативните и творчески индустрии. Изследване на „EU4Business: Connecting Companies“ от 2020 година установява следните характеристики на средата, в която функционират КТИ:

- Мода и ИКТ все още не са признати като КТИ. Липсват стратегии и специфични програми за подкрепа и насърчаване на предприемачеството в КТИ.
- През 2020 г КТИ бяха включени в Стратегията за култура на Министерство на културата, изследванията и Образованието;
- Секторът се подпомага от COR – Асоциация на творческите индустрии на Молдова, създадена през 2017;
- IT центровете се превръщат в средище за развитие на КТИ и са в ход нови проекти за творчески центрове;
- Предимство за КТИ е освобождаване от ДДС за продукти на изкуството и културата;
- Разработват се нови програми за развитие на умения, за насърчаване на сътрудничеството между изкуствата, технологиите и дизайна;
- Творческите услуги са признати като услуги с висок експортен потенциал;

От 2015 Молдова участва в програмата Творческа Европа.

2. ЕВРОПЕЙСКО ФИНАНСИРАНЕ ЗА СЕКТОРА НА КРЕАТИВНИТЕ ИНДУСТРИИ

Творческите и културните индустрии са бързо развиващи се сектори в Европа и в страните от Източното партньорство. Разбирането за сложността на сектора, спецификата на неговото функциониране, разнообразието от действащи лица в него и техните нужди е от ключово значение за активиране на всяка структурна или подкрепяща мярка от ЕС.

Културните и творческите индустрии (КТИ), подобно на много предприятия, често изискват начален капитал и инвестиции. Това обикновено е под формата на инвестиции или заеми от финансови институции, безвъзмездни средства от публични институции, други иновативни източници за набиране на средства като краудфандинг (crowdfunding).

Но КТИ много често са малки, бедни на ресурси и слабо свързани микросубекти. За тях достъпът до финансиране остава проблематичен поради няколко причини:

- Липса на експертен опит във финансовите институции за анализ на бизнес моделите на КТИ;
- Занижена оценка от страна на финансовите институции на нематериалните активи на КТИ, като интелектуална собственост например;
- Липса на данни и статистика;
- Сложност на бизнес плановете и моделите на културния сектор;
- Липса на информация за наличните източници на финансиране от предприемачи и предприятия в КТИ.

Въпросът се усложнява допълнително от липсата на хармонизация между данъчното законодателство и законите за интелектуалната собственост.

Има три основни играча в уравнението за достъп до финансиране: самите творчески индустрии, финансовите инструменти на ЕС и правителствата. Решенията за достъп до финансиране могат да бъдат постигнати само от трите страни, в тясно сътрудничество и взаимовръзка.

Стимулирането на сектора е важен приоритет на Европейската комисия и свидетелство за това е фактът, че в приетото от ЕК предложение за Многогодишна финансова рамка (МФР) за периода 2021-2027 се предвижда стабилно повишаване на бюджетите на програма „Творческа Европа“ – от 1 милиард 460 милиона евро в досегашния програмен период, на 1 милиард 850 милиона евро за периода 2021-2027. Комисията отбелязва, че “чрез програма Творческа Европа Комисията иска да постави в следващия бюджет силен акцент за подкрепа на културата и аудиовизуалния сектор”.

Многостранныят транснационален характер на програма „Творческа Европа“ предоставя по-обширни възможности, каквито рядко присъстват при националното финансиране, което има тенденция да се съсредоточава в по-голяма степен върху дейностите на национално равнище и – в по-малка степен – върху двустранното транснационално сътрудничество. Този многостранен транснационален акцент се цени високо от заинтересованите страни и бенефициерите като единствен по рода си елемент на програма „Творческа Европа“. Само няколко други действащи международни фондове подкрепят транснационалното сътрудничество в секторите на културата и творчеството, и то в значително по-малки мащаби.

Какви дейности финансира програмата „Творческа Европа“ през периода 2021-2027 година? Кой може да получи финансова помощ?

Програмата „Творческа Европа“ обхваща три направления:

- ❖ **Култура**
- ❖ **Медия**
- ❖ **Междусекторно направление**

Подпрограма „КУЛТУРА“

на програма „Творческа Европа“ подкрепя широк кръг от сектори на културата и творчеството:

- архитектура
- културно наследство
- литература и издателска дейност
- музика
- сценични изкуства

Направление „Култура“ насърчава сътрудничеството и обмена между културните организации и хората на изкуството в Европа и извън нея чрез следните дейности:

- насърчаване на художественото творчество и иновациите;
- подкрепа за популяризирането и разпространението на европейско съдържание в цяла Европа и извън нея;
- подпомагане изяви на творците извън границите на Европа;
- стимулиране на цифровия и екологичния преход на европейските сектори на културата и творчеството;

Кой може да получи финансиране?

Европейски проекти за коопериране, европейски платформи, европейски мрежи, автори на литературни произведения, мобилност за артисти, пан европейски сдружения

Повече информация на: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand>

Подпрограма „МЕДИЯ“

на програма „Творческа Европа“ подпомага европейските филмови и аудио-визуални индустрии при създаването, разпространението и популяризирането на европейски произведения, включително в цифрова среда. Освен това Програмата насърчава сътрудничеството по цялата верига за създаване на стойност на аудиовизуалната индустрия на ниво ЕС с цел разрастване на предприятията и разпространение на европейското съдържание в световен мащаб. С направление „Медия“ се насърчават талантите да взаимодействат с аудитории от всички възрасти, особено с по-младите поколения.

За да се гарантира по-голяма гъвкавост на подкрепяните действия и да се насърчи сътрудничеството между различните части на аудиовизуалната верига за създаване на стойност, приоритетите на програмата „Творческа Европа“ за периода 2021—2027 г. са структурирани около 4 клъстера.

Клъстер „Съдържание“

Създаването и производството на висококачествено съдържание е в основата на европейската аудио-визуална индустрия.

Подкрепа за аудио-визуалната индустрия при създаването на съдържание

Европейското съдържание отразява европейските ценности, включително многообразието на Европа. Благодарение на таланта и креативността на европейците се създават произведения, признавани и награждавани на световната сцена.

Този клъстер подпомага сектора с цел:

- насърчаване на трансграничното разпространение на европейски аудио-визуални произведения;

- адаптиране на съдържанието към нови аудитории и платформи;
- прилагане на по-стабилни бизнес модели, които спомагат за справяне с производствените разходи и засилената конкуренция.

Акцент върху трансграничното сътрудничество

Подпрограма „МЕДИА“ на програма „Творческа Европа“ е насочено към действия със силна европейска добавена стойност чрез

- насърчаване на трансграничното сътрудничество между производителите и разработчиците на съдържание;
- стимулиране на иновациите по отношение на съдържанието, бизнес моделите и технологиите.

Клъстер „Бизнес“

Чрез клъстера „Бизнес“ по направление „МЕДИА“ на „Творческа Европа“ се насърчават иновациите, развитието и разрастването на бизнесите по цялата верига за създаване на стойност на европейската аудио-визуална индустрия, особено в динамичната среда на цифровата трансформация и нарастваща конкуренция в световен мащаб.

Подкрепа за конкурентоспособността, талантите и сътрудничеството в аудио-визуалната индустрия

Конкретни групи, които са двигател на интернационализацията на сектора, ще получат целева подкрепа за засилване на трансграничното сътрудничество и насърчаване на ученето и обмена на знания, за да се даде възможност на тази индустрия да излезе извън националните си предели.

Чрез подкрепата в рамките на клъстера „Предприятия“:

- се развиват таланти в аудио-визуалния сектор с дейности, които са насочени в голяма степен към наставничеството и подобряване на уменията в областта на цифровите технологии;
- се насърчава обменът между предприятия от всички части на веригата за създаване на стойност, насочен към постигане на глобален обхват;
- се насърчава транснационалното разпространение на съдържание през границите и платформите.

Кой може да получи финансиране?

Обучителни организации, дистрибутори и търговски агенти, технологични дружества, услуги за видео заснемане по заявка, създатели на съдържание, организатори на изложби и филмови пазари и др. могат да кандидатстват за финансиране в рамките на клъстер „Предприятия“.

Клъстер „Аудитория“

Кризата с COVID-19 се отрази много силно на навиците на европейската публика в аудио-визуалната сфера. През последните две години станахме свидетели на постепенното преминаване от киносалони към платформи, което доведе до затварянето на много киносалони.

Подкрепа за увеличаването на публиката чрез множество платформи

Целта на този клъстер от Подпрограма „Медия“ е да се свържат европейските аудио-визуални произведения с тяхната публика и да се подпомогне привличането на публика в цяла Европа и извън нея. Тези цели на стратегията ще бъдат постигнати чрез:

- стимулиране на растежа, обновяване и разширяване на аудиторията на всички платформи;
- привличане на по-младата публика чрез различни инструменти за образование и популяризиране;
- осигуряване на достъп до съдържание чрез подкрепа за субтитрирането;

Подпрограма „Медия“ помага на сектора да се възползва максимално от възможностите, предлагани от цифровия преход. Ще бъдат подкрепени новаторски начини за общуване с аудиторията, за да се гарантира възможно най-широка публика за европейските аудио-визуални произведения.

Кой може да получи финансиране?

Кино оператори, фестивали, мрежи и оператори на видео по заявка, театрални разпространители, търговски агенти, институции за културно наследство и др., имат право да кандидатстват за възможности за финансиране по този клъстер.

Клъстер „Политическа подкрепа“

Един общ европейски подход към основните въпроси на аудио-визуалната политика е от съществено значение за консолидирането на единния европейски аудио-визуален пазар.

Подкрепа за аудио-визуалната индустрия

Целта на клъстера „Политическа подкрепа“ по направление „Медия“ е да се насърчи цялостна европейска аудио-визуална политика чрез:

- регулаторен диалог;
- обмен на анализи и данни;
- информация за бъдещи тенденции;
- консултации със заинтересованите страни;
- дейности за популяризиране и информиране;

Насърчаване на основни политики на ЕС чрез клъстера „Политическа подкрепа“

В рамките на този клъстер се обръща специално внимание на:

- пълноценното използване възможностите на цифровата трансформация;

- насърчаване на зелени практики в промишлеността, както и на приобщаването, равенството и многообразието.

МЕЖДУСЕКТОРНА подпрограма

Междусекторната подпрограма има за цел да засили сътрудничеството между различни културни и творчески сектори, да спомогне справянето с общите предизвикателства и намирането на иновативни нови решения. Предвижда се сътрудничество по отношение на политиките, чрез услугите, предоставяни от информационните бюра по програма „Творческа Европа“, а така също и в рамките на дейностите на „Лаборатория за творчески иновации“.

Подкрепа за сектора на новинарските медии

За първи път „Творческа Европа“ предлага финансиране за сектора на новинарските медии с цел насърчаване на медийната грамотност, плурализма и свободата на медиите; предвиждат се дейности за подпомагане адаптирането на сектора към структурните и технологичните промени, пред които е изправен.

През 2021 г. в рамките на „Творческа Европа“ бе публикувана [покана за представяне на предложения за партньорства в областта на журналистиката](#). Тя има следните цели:

- насърчаване на секторното трансгранично сътрудничество между специалистите от новинарските медии в Европа;
- стимулиране на обмена на добри практики с цел съвместна бизнес трансформация;
- насърчаване на журналистическото сътрудничество чрез разработване на стандарти, нови бизнес модели, програми за обучение, схеми за финансиране и други дейности за развитие на качествена журналистика.

Подкрепата е насочена към всички новинарски медии в Европа, включително малките медии.

Иновативни цифрови решения за културните и творческите сектори

Чрез действие „Лаборатория за творчески иновации“ в рамките на „Творческа Европа“ се насърчават иновативни подходи при създаването, достъпа, разпространението и популяризирането на съдържание в културните и творческите сектори, но не само. Тези подходи трябва да са съобразени с цифровия преход и да обхващат едновременно пазарните и непазарните измерения.

Лабораторията за творчески иновации има следните цели:

- стимулиране на участници от различни културни и творчески сектори да разработват и изпробват иновативни цифрови решения с дългосрочно положително въздействие;
- улесняване на създаването на иновативни, близки до пазара инструменти, модели и методи за аудио-визуалния сектор и за други творчески или културни сектори.

Вече е публикувана първата покана за представяне на предложения по това действие в рамките на новата програма „Творческа Европа“:

Информационни бюра по програма „Творческа Европа“

Информационните бюра по програма „Творческа Европа“ имат следните цели:

- предоставяне на информация за програма „Творческа Европа“ и популяризирането ѝ в съответните държави;
- подпомагане на културните и творческите сектори по отношение на програмата и предоставяне на основна информация относно други възможности за подкрепа;
- стимулиране на трансграничното сътрудничество в културните и творческите сектори;
- предоставяне на помощ на културните и творческите сектори в участващите държави;
- подпомагане на Комисията чрез осигуряване на подходяща комуникация и разпространение на информация относно резултатите и въздействието на програмата;
- осигуряване на комуникацията и разпространението на информацията за предоставеното финансиране и резултатите в участващата държава.

Допълнителна информация за програма „Творческа Европа“ може да откриете на официалната уебстраница на програмата:

<https://ec.europa.eu/culture/sectors/cultural-and-creative-sectors>

Ето и подробен списък на дейностите, които програмата финансира:

НАПРАВЛЕНИЕ „КУЛТУРА“

Приоритетите на направление „КУЛТУРА“ на програмата, посочени в член 4, се изпълняват посредством следните действия:

Хоризонтални действия:

- а) проекти за сътрудничество;
- б) европейски мрежи на културни и творчески организации от различни държави;
- в) паневропейски платформи за култура и творчество;
- г) мобилност на хората на изкуството и културните деятели и творците;
- д) подкрепа за културните и творческите организации да извършват дейност в международен план;
- е) изготвяне на политики, развитие на сътрудничество и изпълнение на дейности в областта на културата, включително чрез предоставянето на данни и обмен на най-добри практики или пилотни проекти.

Секторни действия:

а) подкрепа за музикалния сектор: насърчаване на многообразието, творчеството и иновациите в музикалната сфера, по-специално разпространението на музикални репертоари в Европа и извън нея, дейностите за обучение и привличане на публика за европейския репертоар, както и подкрепа за събирането на данни и анализ;

б) подкрепа за книжния и издателския сектор: целенасочени действия за насърчаване на многообразието, творчеството и иновациите, по-специално на превода и популяризирането на европейските литературни произведения в Европа и извън нея, обучението и обmena на специалисти в сектора, автори и преводачи, както и транснационални проекти за сътрудничество, иновации и развойна дейност в сектора;

в) подкрепа за секторите на архитектурата и културното наследство: целенасочени действия за мобилност на работещите в сферата, изграждане на капацитет, привличане на публика и интернационализация на секторите на културното наследство и архитектурата, насърчаване на културата на висококачествено застроената среда (т.нар. „Baukultur“), подкрепа за опазването, консервацията и развитието на културното наследство и неговите ценности чрез повишаване на осведомеността, изграждане на мрежи и дейности по взаимно обучение;

г) подкрепа за други сектори: целенасочени действия в полза на развитието на творческите аспекти на сектора на дизайна и модния дизайн и културния туризъм, както и за тяхното популяризиране и представяне извън територията на Европейския съюз.

Специални действия, целящи да направят европейското културно многообразие и наследство видими и осезаеми и да създадат благоприятна среда за межкултурен диалог:

а) действие „Европейски столици на културата“, чрез което се осигурява финансова подкрепа за Решение № 445/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹;

б) действие „Знак за европейско наследство“, чрез което се осигурява финансова подкрепа за Решение № 1194/2011/ЕС на Европейския парламент и на Съвета²;

в) награди на ЕС за постижения в сферата на културата;

г) Европейски дни на наследството;

д) подкрепа за тези европейски културни институции, които се стремят да предоставят директно на европейските граждани услуги с голям географски обхват в сферата на културата.

НАПРАВЛЕНИЕ „МЕДИА“

С приоритетите на направление „МЕДИА“ на програмата, посочени в член 5, се отчитат различията между отделните държави по отношение на реализацията и разпространението на аудио-визуално

¹ Решение № 445/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за установяване на действие на Съюза „Европейски столици на културата“ за годините 2020 — 2023 и за отмяна на Решение № 1622/2006/ЕО (ОВ L 132, 3.5.2014 г., стр. 1).

² Решение № 1194/2011/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. за предприемане на действие от страна на Европейския съюз за Знака за европейско наследство (ОВ L 303, 22.11.2011 г., стр. 1).

съдържание и достъпа до него, както и размерите и особеностите на съответните пазари, и се изпълняват, наред с другото, посредством:

- а) създаване на аудио-визуални произведения;
- б) продукция на новаторско телевизионно съдържание и телевизионни сериали;
- в) рекламни и маркетингови инструменти, включително онлайн и чрез анализ на данни, с цел повишаване на известността, видимостта, трансграничния достъп за европейските произведения и достигането им до публика;
- г) подкрепа за международните продажби и разпространение на ненационални европейски произведения на всички платформи за разпространение, включително чрез координирани стратегии за разпространение, обхващащи няколко държави;
- д) подкрепа на обмена между предприятията и на дейностите за изграждане на мрежи с цел способстване за европейските и международните съвместни продукции;
- е) популяризиране на европейските произведения на мероприятията и панаири на индустрията в Европа и извън нея;
- ж) инициативи, поощряващи привличането на публика и филмовото образование, насочени по-специално към младите хора;
- з) дейности по обучение и наставничество с цел увеличаване на капацитета на аудио-визуалните оператори да се адаптират към новите пазарни развития и цифровите технологии;
- и) европейска мрежа от оператори на канали за видео по заявка, в чиято програма е включен значителен дял ненационални европейски филми;
- й) европейска(и) мрежа(и) на фестивали, в чиято програма е включен значителен дял ненационални европейски филми;
- к) европейска мрежа от оператори на киносалони, в чиято програма е включен значителен дял ненационални европейски филми;
- л) специфични мерки, целящи по-балансираното участие на половете в аудио-визуалния сектор;
- м) подкрепа за политическия диалог, новаторските мерки на политиката и обмена на най-добри практики, включително чрез аналитични дейности и предоставяне на надеждни данни;
- н) транснационален обмен на опит и ноу-хау, дейности за взаимно обучение и създаване на мрежи между аудиовизуалния сектор и създателите на политики.

МЕЖДУСЕКТОРНО НАПРАВЛЕНИЕ

Приоритетите на междусекторното направление на програмата, посочени в член 6, се изпълняват по-конкретно посредством:

Сътрудничество в областта на политиката и влияние:

- а) разработване на политики, транснационален обмен на опит и ноу-хау, дейности за взаимно обучение и създаване на мрежи между културните и творческите организации и създателите на политики с междусекторен характер;
- б) аналитични междусекторни дейности;
- в) подкрепа за действия, насочени към стимулирането на трансграничното сътрудничество в областта на политиката и разработването на политики относно ролята на социалното приобщаване чрез културата;
- г) подобряване на запознатостта с програмата и обхванатите от нея теми, насърчаване на работата с граждани на терен и подпомагане на прехвърлимостта на резултатите.

Лаборатория за творчески иновации:

- а) насърчаване на нови форми на създаване на кръстопътя между различните сектори на културата и творчеството, например чрез използването на иновативни технологии;
- б) стимулиране на новаторски междусекторни подходи и инструменти за улесняване на достъпа до, разпространението и рекламата на и печалбата от културата и творчеството, включително културното наследство.

Бюра на програмата:

- а) популяризиране на програмата на национално равнище и предоставяне на информация за различните видове финансова подкрепа по линия на политиката на Съюза;
- б) стимулиране на трансграничното сътрудничество между професионалистите, институциите, платформите и мрежите в рамките на и между областите на политиката и секторите, обхванати от програмата;
- в) подпомагане на Комисията при осигуряването на адекватна комуникационна дейност и разпространение на информация сред гражданите относно резултатите от програмата;

Хоризонтални дейности в подкрепа на сектора на новинарските медии:

- а) справяне със структурните промени, пред които е изправен медийният сектор, чрез поощряване и мониторинг на разнообразието и плурализма на медийната среда;
- б) подкрепа за високите стандарти в медийното производство чрез насърчаване на сътрудничеството, трансграничната колаборативна журналистика и качествено съдържание;
- в) насърчаване на медийната грамотност, за да могат гражданите да развият критично разбиране на медиите.

Подробна информация с отворени покани за безвъзмездно финансиране в отделните сектори можете да намерите на https://culture.ec.europa.eu/bg/node/1078

Освен тези конкретни инициативи съществуват различни европейски схеми за подпомагане на сектора на креативните индустрии.

ДРУГИ ПРОГРАМИ И СХЕМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

❖ Европейския институт за иновации и технологии (EIT)

Създаден през 2008 г., EIT е независим орган на ЕС, който има за цел засилване способността на Европа за иновации. Дейността на EIT е съгласувана с програмата за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (2021–2027 г.), която стимулира допълнително иновационния потенциал на Европа. Предложеният бюджет е в размер на 3 милиарда евро – с 600 милиона евро, или 25 % повече в сравнение със стратегическата програма за иновации (2014–2020 г.). С този финансов ресурс EIT ще финансира дейности както на съществуващи така и на новосъздадени общности на знание и иновации (ОЗИ), ще подкрепи капацитета за иновации на 750 висши училища. В новата стратегическа иновационна програма за периода 2021–2027 г. особен приоритет представляват културните и творческите индустрии.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_19_3849

❖ „Хоризонт Европа“ (Horizon Europe)

„Хоризонт Европа“ (Horizon Europe) е ключовата програма на ЕС за финансиране на научни изследвания и иновации с бюджет от 95,5 милиарда евро.

Тя има за цел справяне с климатичните промени, постигане целите на ООН за устойчиво развитие и засилване конкурентоспособността и растежа на ЕС.

Програмата финансира сътрудничеството и съвместните научните изследвания; способства справянето с глобалните предизвикателства; подкрепя иновациите при разработването, подкрепата и прилагането на политиките на ЕС, подпомага създаването и разпространението на научни знания и технологии.

Тя създава работни места, стимулира икономическия растеж, насърчава конкурентоспособността на промишлеността и оптимизира инвестиционното въздействие в рамките на засилено европейско изследователско пространство.

В програмата могат да участват юридически лица от ЕС и асоциираните страни.

https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

❖ Европейската програма за обмен на предприемачи

Програмата „Еразъм за млади предприемачи“ е трансгранична програма за обмен, която предоставя на стартиращи или бъдещи предприемачи възможността да се учат от опитни предприемачи, които управляват малки предприятия в други участващи в програмата държави.

Обменът на опит се осъществява по време на престой, на място, при предприемач, който помага на новия предприемач в придобиването на умения, необходими за управлението на малка фирма. Ползите за предприемача-домакин се изразяват в нови перспективи за развиване на собствения бизнес и възможността за установяване на сътрудничество с чуждестранни партньори или опознаване на нови пазари. Престоят е частично финансиран със средства от Европейския съюз. Независимо дали сте нов или много опитен предприемач, програмата може да предложи огромна добавена стойност за вашия бизнес: възможните ползи включват обмен на знания и опит, контакти и сътрудничество на територията на цяла Европа, установяване на нови търговски отношения или намиране на международни пазари.

❖ Проект WORTH

Проект WORTH се финансира от Европейската комисия по COSME, Програмата на ЕС за конкурентоспособност на малките и средните предприятия.

WORTH е единственият европейски проект, в който дизайнери, МСП, производители и доставчици на технологии работят заедно за разработване на иновативни, ориентирани към дизайна бизнес идеи.

Проектът се фокусира върху лайфстайл индустрии, включително мода и текстил, обувки, кожа и мебели/украса за дома/вътрешен дизайн, бижута и аксесоари.

Проектът предоставя на компаниите инкубационна програма за развитие на нови бизнеси, която включва: 10 000 до 20 000 € финансова подкрепа; коучинг по бизнес стратегия и развитие на технологиите; правни съвети относно правата и защитата на интелектуална собственост; участие в изложби; работа в мрежа и професионални контакти.

През 2021 г. стартира WORTH II, който следва успеха на първото издание (2017-2021). 200 транснационални партньорства ще бъдат избрани в три покани за представяне на предложения, включващи партньори от ЕС-27, Обединеното кралство и страните от COSME.

<http://worthproject.eu/>

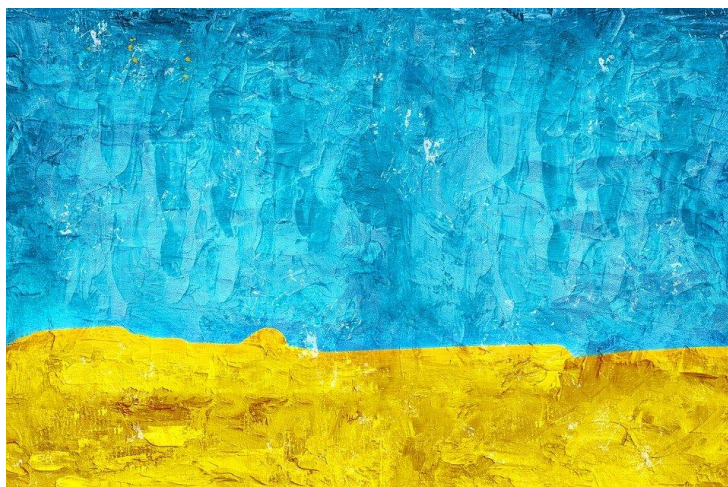
<https://worthproject.eu/partnership-projects/>

❖ Инициативата S+T+ARTS

Науката, технологиите и изкуствата (накратко STARTS) очертават връзка, в която проникателни наблюдатели са идентифицирали изключително висок потенциал за иновации. И иновациите са точно това, което е необходимо, ако искаме да се справим със социалните, екологичните и икономическите предизвикателства, пред които Европа ще бъде изправена в близко бъдеще. С инициативата S+T+ARTS фокусът на Европейската комисия е върху проекти и хора, които имат потенциала да дадат смислен принос за справяне с тези цели.

S+T+ARTS се ръководи от убеждението, че науката и технологиите, съчетани с художествена гледна точка, също отварят ценни перспективи за научни изследвания и бизнес, чрез холистичен и ориентиран към човека подход. Финансират се различни проекти, които предлагат допълнителни възможности и услуги.

<https://starts.eu/calls/>

3. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

Важна част от бизнес стратегията за комерсиализиране на творческите резултати в условията на дигитална и глобална свързаност заема ефективното управление на интелектуалната собственост. Това е така, защото обектите на интелектуална собственост запазват и повишават своя икономически потенциал, доколкото техните създатели и притежатели могат да защитават правата си върху тях.

В зависимост от вида на творческия резултат те могат да бъдат защитавани като обекти на индустриална собственост и/или чрез системата за защита на авторското право и сродните му права. Така също възможно е повишаването на икономическата ползност на информацията чрез първоначално запазване на нейната поверителност и последващо използване на конкурентното ѝ предимство като ноу-хау или търговска тайна. За ефективно управление на креативния потенциал, на предприемачите и техните мениджъри се препоръчва непрекъснато да инспектират правата върху интелектуалната собственост в хода на бизнес процесите, като управляват информацията най-малко относно:

- Идентифицирани ли са създателите на оригинални (индивидуални или колективни) творчески резултати;
- Какви обекти на интелектуална собственост създават трудовите резултати;

- За кои лица (работодатели, възложители, служители, изпълнители по договори, осигуряващите финансиране и др.) и какви права върху интелектуална собственост се пораждат;
- Какви инструменти са приложени за закрила и предварителна оценка за тяхната ефективност в зависимост от формата на изразяване на творческия резултат;
- Създаден ли е план за управление на правата върху интелектуалната собственост, включително за тяхното отстъпване за ползване на трети лица и получаване на възнаграждения;
- Какви мерки следва да се предприемат в случай, че правата върху интелектуална собственост биват нарушени, за да се защити тяхната реална икономическа ползност.

В икономиката на знанието способността да се измислят, създават и правят нововъведения повишава ценността на конкурентното творчество. Във всеки креативен бизнес от една страна стои предизвикателството за запазване интелектуалния капацитет на работната сила под формата на икономически актив. От друга страна трябва да се изградят механизми за взаимоотношения със служители, клиенти, партньори и с всички потребители на глобалния пазар с цел ефективна закрила на творческите резултати на компанията за постигане на тяхната висока комерсиализация. С други думи, необходима е няколко степенна защита, насочена както навътре, така и навън.

Веднъж създадена инфраструктурата за управление на интелектуалната собственост на бизнес субектите може да бъде надградена за непрекъснато генериране на икономически ползи чрез добавяне на нова „суровина“, като например:

- При изграждане на имидж и репутация с обекти на индустриална собственост могат да се акумулират креативни техники и уникални асоциации, заложи в марковото име и логото на компанията.
- Акцентът върху особеностите на формата, рисунките, орнаментите, съчетанието на цветове, което може да дефинира един продукт като дизайн, също е добър пример за творчески процес, който създава фокусирани върху потребителя иновации.
- Системата на авторското право и сродните права дава възможност за повишаване на икономическата ползност на всички активи на компанията от базите данни до рекламните продукти.
- Адекватното управление на цифровото съдържание (блогове, статии, онлайн издания, интернет сайтове, мултимедийни продукти и др.) е предпоставка за тяхното комерсиализиране. Създаването и управлението на съдържание е необходимо да се приспособява към непрекъснатите технологични развития и цифровите платформи с трансгранична достъпност.
- Самите бизнес стратегии и „рецепти за постигане на успех“, практическият опит на кадрите в резултат на обучение също могат да повишат своята фирмена ползност чрез проектиране върху тях на способите за защита и търгуване с ноу-хау или търговска тайна.

Примерите как креативността добавя стойност в бизнес контекста са многобройни. Приобщаването на творческите резултати към системата за закрила на интелектуалната собственост ги превръща в ценни бизнес активи, които предприемачите могат да дистрибутират по цял свят с пазарните възможности на информационните и комуникационните технологии.

В ерата на дигиталната трансформация и глобалния пазар на конкуриращи се идеи именно доброто познаване на системата на интелектуалната собственост и умението за добро управление на правата върху творческите резултати са катализатор за генериране на богатство и световен успех.

Правото на интелектуална собственост урежда използването и защитата на нематериални блага. За такива се считат всички произведения на творческа дейност, изразени в обективна форма, които се определят като ценности. Условно те се разделят на три групи:

- Индустриална собственост – търговски марки, патенти, географски означения, полезни модели, промишлени дизайни;
- Обекти на авторско право – литературни и художествени произведения, бази данни, компютърни програми
- Търговска стратегия – фирмени тайни, ноу хау, иновации, работни процеси, лицензионна търговия, нелоялна конкуренция

Основни нормативни документи:

- [Закон за авторското право и сродните му права](#)
- [Закон за патентите](#)
- [Закон за марките и географските означения](#)
- [Закон за промишления дизайн](#)

Сходно е законодателството и в Молдова.

Обектите на интелектуална собственост имат комплексен характер. Те нямат установени координати и все по-рядко се въплъщават в материални носители. Това са предпоставки за възникване на злоупотреба или конфликт на интереси спрямо тях. Най-добрата превенция е своевременното им обезпечаване и стратегическо управление.

Права върху интелектуална собственост

Защитата на вашата интелектуална собственост има няколко предимства:

- Ако защитите вашето изобретение, например нов продукт, вие ставате **единственото лице, което има право да го използва или възпроизвежда**. Други лица не могат да копират или възпроизвеждат това, което сте направили, [без ваше разрешение](#).

- Когато защитите вашето изобретение, качеството на продукта е **гарантирано** и произходът му е **ясен**. Това може да бъде предимство за вашия бизнес, защото клиентите могат да предпочитат да купуват продукт, който е преминал по-строги проверки.
- Можете да печелите пари не само от прякото използване на интелектуалната собственост, но и непряко – чрез [лицензионни договори](#). С тях давате лиценз на други предприятия да използват вашата защитена интелектуална собственост за определен период от време.
- В някои случаи, например по отношение на [авторското право](#) и [нерегистрираните промишлени дизайни](#), закрилата на вашата интелектуална собственост е **автоматична** и не е свързана с извършването на формалности.
- Притежаването на [патент](#) или [търговска марка](#) **може да доведе до увеличаване на вашата пазарна стойност** и да ви улесни при намирането на инвеститори или други възможности за финансиране.

За повече информация относно интелектуалната собственост, персонализирана подкрепа и регистрация на търговски марки вижте [уебсайта на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост](#) (EUIPO).

<https://euipo.europa.eu/ohimportal/bg>

Авторски права

Когато създавате **оригинално литературно, научно или художествено произведение**, като стихотворение, статия, филм, песен или скулптура, то е защитено с авторско право. Никой освен вас няма право да представя произведението публично или да го възпроизвежда.

В страните от ЕС авторското право защитава вашата интелектуална собственост до **70 години** след смъртта ви или 70 години след смъртта на последния жив автор, ако произведението е със съвместно авторство.

Извън ЕС, във всяка от страните, подписали [Бернската конвенция](#), срокът на защитата на авторското право може да е различен, но той е поне **50 години** след смъртта на автора.

Ако искате да докажете съществуването на вашето произведение в определен момент, регистрацията може да ви бъде от полза.

Защитата с авторско право ви дава следните изключителни права:

- икономически — гаранция, че можете да контролирате своето произведение и да получавате възнаграждение за неговото използване чрез продажба или лицензиране
- неимуществени — обикновено защита на вашите права да претендирате за авторство (право на принадлежност) и да откажете изменение на вашето произведение (право на цялост)

Как да получите закрила на авторското право

Ако създадете литературно, научно или художествено произведение, вие автоматично имате закрила на авторското право, която **започва от момента, в който създадете произведението си**, така че не е необходимо да минавате през официална процедура.

Въпреки това може да ви се наложи да уведомите други хора, че вие сте автор на това произведение. Можете да прикрепите **бележка за авторското право** към произведението си – като текста „всички права са запазени“ или символа © – заедно с годината, в която произведението е създадено.

Лична история

Тиаго притежава пекарна в Португалия и желае да публикува реклама в местно списание. Той намира хубава снимка на традиционен португалски хляб на уебсайт и желае да използва тази снимка за реклама на своята пекарна. Преди да я изпрати на списанието, той забелязва, че снимката е защитена с авторско право и собственикът не позволява нейното безплатно ползване. Поради това Тиаго няма право да използва снимката в своята реклама. Ако иска да използва снимки безплатно, той трябва да потърси снимки, които са освободени от авторски права, и могат да бъдат използвани за търговски цели, например в онлайн база данни. При ползването на такъв материал, той не трябва да иска разрешение от носителите на правата, за да използва снимката в своята реклама.

Допълнителна информация може да откриете тук:

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/intellectual-property-rights_bg

4. ЕВРОПЕЙСКИ МРЕЖИ В КУЛТУРНИЯ И ТВОРЧЕСКИЯ СЕКТОР

Европейска творческа бизнес мрежа ([European Creative Business Network](#))

Европейската творческа бизнес мрежа (ECBN) е уникална фондация с нестопанска цел, основана през 2011 г., която представлява интересите на културните и творчески индустрии в Европа. Като се има предвид културното многообразие, както и различните културни и творчески пазари в цяла Европа, ECBN си сътрудничи – пряко или косвено – с водещи агенции, финансиращи органи и посредници на местно, регионално и/или национално ниво, за да им помогне да подкрепят културни и креативни предприемачи в своите региони.

ECBN е независима фондация, която се финансира от членски внос и принос в натура. Тя подкрепя поддръжниците на творческия бизнес със следните действия:

- *Формиране на политики*

ECBN инициира конкретни политически действия в подкрепа на културните творчески индустрии и представлява своите членове в основните европейски институции и форуми, на които се обсъждат въпроси, свързани с КТИ.

- *Европейска среща на върха на творческите индустрии ([European Creative Industries Summit](#))*

От 2011 г. ECBN организира ежегоден форум с водещи политици и заинтересовани страни от културните творчески индустрии по актуални европейски теми в сферата на културните, икономически и социални политики.

- *Обмен на ноу-хау*

През 2013 г. ECBN започна да организира годишни учебни обиколки в партньорство с холандската мрежа Creative Residency. Учебните обиколки включват посещения в творчески градове с изследователска цел. По време на посещенията участниците имат възможност да проведат задълбочен разговор с представители на креативните градове, да разберат механизмите на успешното развитие и функциониране на техните творчески горещи точки.

- *Изследвания*

От 2014 г. ECBN е домакин и подкрепя Европейското партньорство за научни изследвания, за да очертае цялостната (тоест: извън икономическата) стойност на

изкуствата, културата и творческите индустрии и да дефинира адекватни холистични методи за оценка. Досега са идентифицирани 17 вида добавена стойност.

От 2016 г. ECBN организира срещи веднъж годишно за представяне на проекти и сътрудничество между членове на мрежата.

ECBN предоставя възможността за участие в заявления за споделено финансиране, от 2012 г. са иницирани и подкрепени седем консорциума.

Бюлетинът, който се издава ежесечно, е източник на новини и полезна информация. На уеб страницата <https://www.ecbnetwork.eu/> са публикувани и проектите, по които работят членове на мрежата и могат да служат като добри практики.

<https://us3.campaign-archive.com/home/?u=7eac9615c3e0e4beb1ba566fe&id=7ec392451e>

 Европейска мрежа на креативните хъбове
(EU network of creative hubs)

Европейската мрежа за творчески хъбове обединява центрове както от ЕС, така и от съседни държави като Украйна, Молдова, Грузия, Армения, Македония, Турция. Тя има за цел да засили творческото, икономическото и социалното въздействие на центровете и да генерира политики в подкрепа на КТИ. Като фокусни точки за творчески професионалисти и бизнес, хъбовете предлагат най-ефективния начин за подкрепа на растежа и развитие на културни и творчески индустрии, предоставят обучение с цел създаване на нови функционални форми, позволяват разширяване на капацитета, креативността и производството на нови идеи, осигуряват сигурна среда за тяхното реализиране.

 NICE / „Мрежа за иновации в културата и творчеството в Европа“ (Network for Innovations in Culture and Creativity in Europe)

NICE или „Мрежа за иновации в културата и творчеството в Европа“ е интелигентна транссекторна мрежа, в която заинтересовани страни от цяла Европа обединят усилият, за да насърчават въздействието на изкуствата, културата и творческите индустрии върху иновациите и градското развитие. Нейните членове споделят мисията да се справят с основните предизвикателства на нашия свят чрез нетехнологични иновации, задвижвани от културните и творческите сектори. Към 2019 година мрежата наброява 41 членове от 18 страни.

Повече информация можете да откриете на <https://www.e-c-c-e.de/en/nice-network.html>

5. ДОБРИ ЕВРОПЕЙСКИ ПРАКТИКИ ЗА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ В СЕКТОРА, ИНОВАТИВНИ УСЛУГИ И ПРОЦЕСИ

ARTCOR – Център за творчески индустрии

ARTCOR стартира успешно през 2019 г. и от тогава е притегателно място за предприемачи от секторите на графичен дизайн, филми, анимация, музика, VR/AR, звук, разработка на игри, уеб дизайн, визуални изкуства, сценични изкуства и архитектура. Той също така предлага ростванства за сътрудничество и включва Artcor School, платформа за неформално образование, която има за цел да развие твърди и меки умения в областта на творческите индустрии.

Вижте повече на <https://artcor.md/>

Проект „Креативна Еуропеана“ (Europeana Creative)

Проект „Креативна Еуропеана“ стартира през 2013 в Националната австрийска библиотека във Виена. Проектът обединява 26 партньора от 14 европейски страни. Това са различни институции със световно известни колекции, центрове и организации на творческата индустрия, туристическия и образователния сектор, креативни лаборатории, разработчици на софтуер и мултимедийни експерти, както и мозъчни тръстове.

Проектът създава онлайн портал, който предоставя достъп до над 30 милиона дигитализирани обекта на културното наследство на европейски библиотеки, музеи, архиви, аудио-визуални колекции. Основната цел на проекта е да способства творческото повторно използване на културното наследство и свързаните с него метаданни. Разработени са редица пилотни приложения за дизайн, туризъм, образование и социални мрежи, които са предоставени на предприемачите от творческите индустрии за идентифициране, тестване и пускане в търговския сектор.

Целите на проекта се подкрепят от отворена лабораторна мрежа (The Europeana Labs), онлайн и офлайн среда за експериментиране със съдържание, инструменти и бизнес услуги и лицензионна рамка, в която притежателите на съдържание могат да определят условията за повторна употреба на своите материали. Същевременно проектът идентифицира най-успешните бизнес модели.

Защо сега?

Повторната употреба на цифрово съдържание е съществена част от Цифровата програма за Европа. Редица дейности вече стимулират повторното използване на културното наследство, за да се демонстрира социалната и икономическата стойност на културното съдържание. С публикуването на метаданните на Europeana съгласно условията на Creative Commons Public Domain Dedication (CC0) през септември 2012 г., става възможно по-нататъшно развитие на иновативни приложения, базирани на тези метаданни. Europeana Creative прави още една крачка напред, като улеснява повторното използване на самите цифрови обекти.

Повече за проекта и партньорите може да откриете на:
<https://pro.europeana.eu/project/europeana-creative-project>

ARTERIA_LAB – Португалия

ARTERIA_LAB – „Изкуства, предприемачество, изследвания, иновации и приложение“ (Arts, Entrepreneurship, Research, Innovation & Application) е творческа лаборатория в Университета на Евора, посветена на трансдисциплинарни експерименти и изследвания. В ARTERIA_LAB креативните индустрии съвместно проектират, прототипират и тестват нови идеи чрез взаимодействие и синергия на изкуствата, науката, технологиите и дизайна, с цел да отговорят на предизвикателствата, пред които е изправено обществото. ARTERIA_LAB се развива и като център за творческо предприемачество и дигитално и технологично образование, както и като пространство за експериментатори. ARTERIA_LAB означава споделяне на ресурси и знания, участие в процесите на проектиране и разработка, като се стреми нейните проекти да имат екологичната, социалната, културната и икономическа устойчивост.

3D пътища - Португалия

(3D Ways) има мисия да даде възможност на всеки изобретател, със или без дизайнерско и индустриално ноу-хау, да пусне/изведе изобретенията си на пазара, бързо и с нисък риск. Самите основатели на творческия център са изобретатели с над 500 000 часа опит в 3D печат, познават предизвикателствата в първоначалния етап от стъпване на пазара и предоставят своя опит и ноу-хау за стартиране на най-разнообразни продукти. До момента центърът е помогнал на над 300 изобретатели да проектират и пуснат на пазара нови продукти; съдействал е на утвърдени фабрики за производство на продукти с над 40 различни производствени процеса. С какво разполага центърът? - Индустриални дизайнери - Инженери по електроника - Дизайн за експерти в адитивното производство - 24x 3D принтери (пластмаса, смола и прах) - 1x Лазерно рязане (пластмаса, дърво, плат, хартия, картон и други) - Станция за боядисване - Инструменти за последваща обработка и сглобяване

ZIPhouse - Молдова

ZIPhouse Молдова стимулира творческия потенциал и предприемаческия дух в областта на дизайна, като допринася за развитието на професионална общност, интегрирана в оживения свят на модата. ZIPhouse предлага на млади дизайнери, стартиращи фирми, професионалисти и академични кадри уникална възможност да усъвършенстват своите технологични умения и дизайнерски способности. Инфраструктурата на центъра позволява многофункционално и гъвкаво използване на пространството за съвместна работа, образование, дизайн и иновации, наред с провеждане на модни ревюта, работилници, фотосесии и други събития.

„Мисия 23“ - България

„Мисия 23“ е единственото място в София, където си дават среща креативността и модерните технологии. Центърът събира креативни хора с иновативни идеи, които имат възможност да работят заедно и да споделят опит. „Мисия 23“ се превръща в притегателно място за творчество в София, като предоставя комбинация от иновативен център за събития и съвместно работно пространство за компании от творческия сектор, насърчавайки креативност и споделяне на идеи.

Повече информация на <http://creativehubs.net/network/>

EU4Business

EU4Business: Connecting companies се управлява от EUROCHAMBERS и се финансира от инициативата EU4Business initiative на Европейския съюз.

Име на проекта: **SUCCESS - ENI2019/411-865-EU4BCC: ID1018**
Издател на материала: **Търговско-промишлена палата Добрич**
Дата на публикуване: **март 2022**

Отговорност за информацията в този материал носи единствено нейният автор. Европейският съюз не носи отговорност за начина, по който се използва съдържащата се в него информация.